

Szilárd meggyőződése szerzőnknek, hogy »hálátlan feladatra vállalkozik az, a ki bibliografiát ír. Rengeteg fáradsággal olyan könyvet szerkeszt, a melynek tulajdonképen nincsen is igazi könyv jellege, mert hiszen — nem olvassa senki. Legföljebb néhanapján beletekint, aztán bizonytalan időre félreteszi. Már pedig, ha van olyan érzés, a mely az írónak munkája közben buzgalmat, törekvő gondosságot és a célért való lelkesedést ad, úgy bizonyára ilyen érzés annak a reménye, hogy a kész munkát majdan *nocturna et diurna manu* forgatja a hálás olvasó. Hát bizony, a bibliografia-író munkájából hiányzik ez az édes serkentés. De van helyette más, a mely ezt jóformán pótolja, az a meggyőződés t. i. hogy az efféle könyv is *szükséges* könyv.« A maga egész terjedelmében közöltük az előszó e részletét, mely lehet, hogy a szerzői szerénység megnyilatkozása, bár némileg a bibliografia jelentőségének bizonyos lekicsinylését is látszik tartalmazni.

E sorokat olvasva azt hihetnők, hogy Kóssa nem méltányolja eléggé azon jelentős szolgálatokat, melyeket főként a bibliografiának köszönhetnek bármely tudomány szak művelői, midőn egyes problémák megoldásához a történeti alapot kell megteremteniök; pedig nem úgy van, szerzőnk épp ellenkezőleg nagyon élénken érzi a könyvészet történeti szerepének fontosságát s hogy e szerep betöltésére minél alkalmasabbá tegye, nem szorítkozik pusztá czím-másolatokra, hanem a fontosabb munkák tartalmáról, azok keletkezése módjáról és szerzőjükről is megemlékezik, mintegy dióhéjba foglalt okmánytárát adva a magyar állatgyógyítás irodalmának. Művét több sikerült hasonmás, így Zsámboki Vegetius kiadásának (Bázel, 1574) és Tseh (Bóhm) Márton Lovak orvosságos . . . könyvetskéjének (Lócse, 1656) címlapjai, több régibb hazai kiadvány metszetei, Zlamálnak az állatvédelem reformja tárgyában Kossuth-hoz intézett fölterjesztésének néhány sora s néhány kiválóbb szakiró arcképe disziti.

Reméljük, hogy a bibliografiai szempontokból is sikerült munka a szakkörökben minél nagyobb elterjedésre fog találni. —ly—

Hinrichs' *Halbjahrs-Katalog der im deutschen Buchhandel erschienenen Bücher, Zeitschriften, Landkarten usw. Mit Registern nach Stichworten und Wissenschaften, Voranzeigen von Neuigkeiten, Verlags- und Preisänderungen.* 212. und 213. Fortsetzung. 1904. I. und II. Halbjahr. Leipzig. 1904—1905. J. C. Hinrichs. 8-r. 2 köt.

Egész sorozat az, a mivel a lipcei Hinrichs-könyvkereskedés a német bibliográfiai irodalmat évenként gyarapítja. Wöchentliches Verzeichniss der erschienenen und der vorbereiteten Neuigkeiten des deutschen Buchhandels cím alatt a hetenként könyvkereskedői forgalomba jutott és sajtó alatt álló németországi irodalmi

termékekről számol be, tudományszakok szerint csoportosítva azokat, végén betűrendes név- és tárgymutatóval. Az 1904. évi már 63. évfolyama volt a sorozatnak s összesen 1867 lapra terjedt. Ennek mellékletét képezi a Monats-Register, mely havonként jelenik meg s a megjelent munkákat szerzők és tárgyak sorrendjében tünteti fel. A Vierteljahrs-Katalog der Neuigkeiten des deutschen Buchhandels negyedévenként tudományszakok szerint csoportosítva mutatja be a németországi irodalom termékeit, végén betűrendes mutatóval. Az 1904. évben e sorozatból az 59. évfolyam jelent meg s összesen 1200 lapra terjedt. E negyedéves bibliografiából rendszeren a következő szakkatalogusok jelennek meg külön: 1. hittudományi és bölcsészeti, 2. orvos-, természet-tudományi és mennyiségtani, 3. nevelési, oktatási és ifjúsági irodalmi, 4. hadtudományi, lőtenyésztési és térképészeti, 5. építészeti és mérnöki, 6. házi-, mezei- és erdőgazdasági.

Az ismertetés tárgyát képező féléves katalogus 2 részre oszlik. Az első rész a munkák bibliografiailag teljes címzeit betűrendben sorolja fel könyvkereskedői árukkal együtt (Verzeichniss der Titel) s az 1904. év első felében 495, a másodikban 463 lapra terjedt. A második részben a rendszók (nach Stichworten) és tudományszakok szerint (nach Wissenschaften) vannak csoportosítva, összesen tizenhét osztályban, melyek nagyobb része ismét alszakokra oszlik. E szakokon, illetve alszakokon belül betűrendben állanak a munkák. A folyóiratok, naptárak, évkönyvek stb. külön az egyes alcsoportok végére vannak helyezve. A Halbjahrs-Katalog második részének végén függelékül azon munkák felsorolása következik, melyek az illető féléven belül kiadott Wöchentliches Verzeichniss valamelyik számában sajtó alatt állóknak voltak megjelölve, de a félév végéig nem jelentek meg. Végül a kiadók és az árak tekintetében felmerült változások vannak feltüntetve. Mindenben a polgári évhez alkalmazkodik ez a sorozat, mert 1893 óta évenként június 30-án és december 31-én zárják le a kéziratot.

E katalogus nem csupán a szoros értelemben vett németországi irodalomra terjeszkedik ki, magába foglalva a Németországban latin, francia, angol stb. nyelven megjelent könyveket is; hanem a nem szoros értelemben vett Németország, t. i. Ausztria másnyelvű irodalmi termékeit is felöleli. P. o. Reinhold, Praelectiones de theologia fundamentali. Wien: H. Kirsch 1905. Noldin, De matrimonio. Innsbruck: F. Rauch 1904. Sőt a Magyarországon megjelent német munkák is fel vannak benne sorolva s megtalálhatjuk itt Budapest, Pozsony stb. nevét. P. o. Die neuen Waren-Usancen der Budapester Börse vom Jahre 1905. Budapest: C. Grill 1905. Jacobi, Lehrbuch der magyarischen Sprache. Nagyszében: W. Krafft 1904. Horváth, Das Handwerkergerossen-

schaftswesen in Ungarn. Budapest: O. Nagel 1903. Pressburger Wegweiser. Pozsony: S. Steiner 1905, stb. A munka tehát éppen nem igyekszik a címében feltüntetett »német« fogalmat szükre szabni, hanem a legtágabb értelemre kiterjeszti annak jelentését.

A katalogus berendezése minden tekintetben méltó elismerésünkre. Ugy a szaktudósnak, mint a könyvtárnoknak is nagy szolgálatot tesz az állandóan mellékelt tárgymutató az időszaki irodalom útvesztőjében. Mesterileg van szerkesztve ez a tárgymutató, mert minden rövidsége daczára sem téveszt meg, kiemelve minden munkában a lényegesen kívül a jellegzetest is. E célra rövidítéseket használ összesen negyvennyolcat. Ilyen rövidítések (D) = Dichtung, (Dr) = Drama, (Z) = Zeitschrift stb. Teljesebb címeket közül a tárgymutató után következő szaklajstrom, mely a különböző szakkatalogusok fáradtságos megszerkesztését szinte feleslegessé teszi.

Dr. Gárdonyi Albert.

KÜLFÖLDI FOLYÓIRATOK SZEMLÉJE.

Deutsche Literaturzeitung. XXVI. évfolyam. 14. szám (1905. április 8.): B. Croce, Bibliografia Vichiana (Paul Barth). — *15. szám* (1905. április 15.): Katalog der Bibliothek Hauser, Karlsruhe. — *16. szám* (1905. április 22.): A. B. Slauson, A check list of foreign newspapers in the library of Congress. — *17. szám* (1905. április 29.): Theodor Aufrecht, Catalogus Catalogorum. An alphabetical register of sanskrit works and authors. Part. III. (Richard Schmidt). — *18. szám* (1905. május 6.): R. Ullrich, Benutzung und Einrichtung der Lehrerbibliotheken an höheren Schulen. — *19. szám* (1905. május 13.): Fr. R. von Wieser: Die Grammatica figurata des Mathias Ringmann (Philesius Vagesigena) in Faksimiledruck (Joseph Knepper). — *20. szám* (1905. május 20.): G. Fumagalli, Lexicon typographicum Italiae. — *21. szám* (1905. május 27.): Een seer ghenvechlike ende amoroeze historie vanden eedetê Lantsleot en di scone Sandrijn (Ernst Martin). — A. Graesel, Führer für Bibliotheksbenuützer. — *22. szám* (1905. június 3.): A. Hortzschansky, Bibliographie des Bibliotheks- und Buchwesens. I. Jahrg. 1904. — *24. szám* (1905. június 17. J.-Laurent-M. Perquy, La typographie à Bruxelles au début du XIX. siècle. — *26. szám* (1905. július 1.) H. Droysen, Beiträge zu einer Bibliographie der prosaischen Schriften Friedrichs des Grossen (Wilhelm Mangold). — Th. Solberg, Copyriht in Congress, 1789—1904.

La Bibliofilia. VII. évfolyam 1—2. szám (1905. április-május): Hugues Vaganay, Amadis en français. Essai de bibliographie (nyolczadik közlemény). — G. Boffito, Carlo d'Angiò e Ubaldino della